

2.2. ՀՀ պետական պարտք (ներքին և արտաքին¹)

Ըստ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության նախնական տվյալների ՀՀ պետական պարտքը (ներքին և արտաքին) 31.03.2003թ. դրությամբ կազմել է 648.634 մլրդ. դրամ, որից ներքին պարտքը՝ 39.552 մլրդ. դրամ, իսկ արտաքինը՝ 609.082² մլրդ. դրամ, կամ 1033.182 մլն. ԱՄՆ դոլար:

Ներքին պարտք

Ըստ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության տրամադրած նախնական տվյալների՝ ՀՀ ներքին պետական պարտքի կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև.

(մլն. դրամ)

	31.03.2002թ. դրությամբ	30.12.2002թ. դրությամբ	31.03.2003թ. դրությամբ
Ներքին պետական պարտք, ընդամենը	39020.0	40812.6	39551.9
<i>այդ թվում՝</i>			
Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսեր	24500.0	23300.0	22700.0
Միջին ժամկետայնության մասնակի մարումներով արժեկտրոնային պարտատոմսեր	14520.0	17512.6	16851.9

Շրջանառության մեջ գտնվող պարտատոմսերի կառուցվածքն ըստ ժամկետայնության

(մլն. դրամ)

	Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսեր					Միջին ժամկետայնության մասնակի մարումներով արժեկտրոնային պարտատոմսեր				Ընդամենը
	1-10 շաբաթ	11-20 շաբաթ	21-30 շաբաթ	31-40 շաբաթ	41-52 շաբաթ	1-2 տարի	2-3 տարի	3-4 տարի	4-5 տարի	
31.03.2002թ.	0.0	0.0	1600.0	6000.0	16900.0	6520.0	3600.0	2000.0	2400.0	39020.0
30.12.2002թ.	0.0	0.0	0.0	2500.0	20800.0	7412.6	4460.0	3640.0	2000.0	40812.6
31.03.2003թ.	0.0	0.0	0.0	3500.0	19200.0	8621.9	4210.0	3520.0	500.0	39551.9

2003թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում պետական պարտատոմսերի միջին եկամտաբերությունն ըստ ամիսների կազմել է.

	2002թ.	2003թ.	2003թ. տվյալների բացարձակ փոփոխությունը 2002թ. տվյալների նկատմամբ	2003թ. տվյալների տոկոսային փոփոխությունը 2002թ. տվյալների նկատմամբ
Հունվար	14.3772%	14.9061%	0.5289%	3.7
Փետրվար	13.8272%	12.7655%	-1.0617%	-7.7
Մարտ	13.7206%	15.0328%	1.3122%	9.6

¹ Սույն ենթաբաժնում զետեղված տվյալները տրամադրված են 8.05.2003թ. դրությամբ:
² Արտաքին պարտքի տվյալները հաշվարկված են 31.03.2003թ. ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված դոլար/դրամ հաշվարկային փոխարժեքով (1 դոլար=589.52 դրամ):

Արտաքին պարտք

ՀՀ արտաքին պետական պարտքի կառուցվածքն ըստ վարկառուների

	31.03.2002թ. դրությամբ		30.12.2002թ. դրությամբ		31.03.2003թ. դրությամբ		2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %
	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %		
Արտաքին պետական պարտք, ընդամենը	915.064	100	1025.189	100	1033.182	100	112.9	100.8
<i>այդ թվում՝</i>								
ՀՀ կառավարության պարտք	699.797	76.5	792.816	77.3	804.205	77.8	114.9	101.4
ՀՀ կենտրոնական բանկի պարտք	167.393	18.3	194.802	19.0	192.597	18.7	115.1	98.9
Վարկեր՝ տրամադրված ՀՀ կառավարության և ԿԲ երաշխիքներով	26.689	2.9	19.438	1.9	18.389	1.8	68.9	94.6
Հատուկ ծրագրեր	21.185	2.3	18.133	1.8	17.991	1.7	84.9	99.2

ՀՀ արտաքին պետական պարտքի կառուցվածքն ըստ վարկատուների

	31.03.2002թ. դրությամբ		30.12.2002թ. դրությամբ		31.03.2003թ. դրությամբ		2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %
	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %		
Արտաքին պետական պարտք, ընդամենը	915.064	100	1025.189	100	1033.182	100	112.9	100.8
<i>այդ թվում՝</i>								
Բազմակողմանի վարկատուներ	712.675	77.9	820.226	80.0	830.748	80.4	116.6	101.3
<i>այդ թվում՝</i>								
Համաշխարհային բանկ	455.897	49.8	541.746	52.9	553.994	53.6	121.5	102.3
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	44.254	4.9	38.259	3.7	37.285	3.6	84.3	97.5
ԱՊՀ Միջպետական բանկ	11.061	1.2	0.000	1.0	10.000	1.0	90.4	100.0
Գյուղ. զարգացման միջազգային հիմնադրամ	20.112	2.2	25.981	2.5	27.067	2.6	134.6	104.2
Եվրոպական միություն	13.958	1.5	9.438	0.9	9.805	1.0	70.2	103.9
Արժույթի միջազգային հիմնադրամ	167.393	18.3	94.802	19.0	192.597	18.6	115.1	98.9
Երկկողմանի վարկատուներ	202.389	22.1	204.963	20.0	202.434	19.6	100.0	98.8
<i>այդ թվում՝</i>								
Ռուսաստան	100.289	11.0	93.766	9.2	93.766	9.1	93.5	100.0
Թուրքմենստան	11.144	1.2	9.439	0.9	6.091	0.6	54.7	64.5
Գերմանիա	16.750	1.8	35.233	3.4	37.203	3.6	222.1	105.6

2. ՀԱՐԿԱԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

	31.03.2002թ. դրությամբ		30.12.2002թ. դրությամբ		31.03.2003թ. դրությամբ		2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %
	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %	մլն. ԱՄՆ դոլար	ընդամենի նկատմամբ, %		
Ֆրանսիա	3.096	0.3	3.721	0.4	3.866	0.4	124.9	103.9
ԱՄՆ	64.946	7.1	61.317	6.0	60.024	5.8	92.4	97.9
Ճապոնիա	1.164	0.1	1.487	0.1	1.484	0.1	127.5	100.0
Շվեյցարիա	5.000	0.6	-	-	-	-	-	-

2003թ. առաջին եռամսյակի ընթացքում ԱՄՆ դոլարային արտահայտությամբ արտաքին պետական պարտքը աճել է 7.993 մլն. ԱՄՆ դոլարով կամ 0.8 %-ով: Միաժամանակ նշված ժամանակահատվածի ընթացքում ստացվել են վարկեր 8.693 մլն. ԱՄՆ դոլարի չափով և մարվել՝ 10.015 մլն. ԱՄՆ դոլարի չափով: Արտաքին պետական պարտքի աճի տարբերությունը պարտքի շարժից պայմանավորված է 1ՀՓԻ և 1Եվրո-ի - 1ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքների տատանումներով:

ՀՀ արտաքին պետական պարտքի շարժը

(մլն.ԱՄՆ դոլար)

		31.03.2002թ. դրությամբ	30.12.2002թ. դրությամբ	31.03.2003թ. դրությամբ	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ, %
1.	Արտաքին պետական պարտք, ընդամենը					
	Պարտք	915.064	1025.189	1033.182	112.9	100.8
	Տոկոսավճար	2.502	20.169	3.988	159.4	19.8
	Ստացում	24.735	115.732	8.693	35.1	7.5
	Մարում	11.350	47.912	10.015	88.2	20.9
1.1.	ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ արտաքին երաշխիքներ					
	Պարտք	26.689	19.438	18.389	68.9	94.6
	Տոկոսավճար	0.260	1.656	0.135	51.9	8.2
	Ստացում	0.035	0.045	0.000	0.0	0.0
	Մարում	1.200	8.461	1.049	87.4	12.4
1.2.	Արտաքին պարտք (առանց արտաքին երաշխիքների)					
	Պարտք	888.375	1005.751	1014.793	114.2	100.9
	Տոկոսավճար	2.242	18.513	3.853	171.9	20.8
	Ստացում	24.700	115.687	8.693	35.2	7.5
	Մարում	10.150	39.451	8.966	88.3	22.7
1.2.1.	ՀՀ ԿԲ պարտք					
	Պարտք	167.393	194.802	192.597	115.1	98.9
	Տոկոսավճար	0.175	1.472	0.128	73.1	8.7
	Ստացում	0.000	26.341	0.000	0.0	0.0
	Մարում	3.871	18.294	4.223	109.1	23.1
1.2.2.	Հատուկ ծրագրեր					
	Պարտք	21.185	18.133	17.991	84.9	99.2
	Տոկոսավճար	0.000	0.000	0.000	0.0	0.0
	Ստացում	0.303	0.928	0.000	0.0	0.0
	Մարում	0.000	0.000	0.000	0.0	0.0

2. ՀԱՐԿԱԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

		31.03.2002թ. դրությամբ	30.12.2002թ. դրությամբ	31.03.2003թ. դրությամբ	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ,%	2003թ. մարտի 31-ի դրությամբ տվյալները 2002թ. դեկ- տեմբերի 30-ի դրությամբ տվյալների նկատմամբ,%
1.2.3.	ՀՀ կառավարության պարտք (առանց հատուկ ծրագրերի)					
	Պարտք	699.797	792.816	804.205	114.9	101.4
	Տոկոսավճար	2.067	17.041	3.725	180.2	21.9
	Ստացում	24.397	88.418	8.693	35.6	9.8
	Մարում	6.279	21.157	4.743	75.5	22.4
1.2.3.1	Երկկողմանի վարկային ծրագրեր					
	Պարտք	176.205	186.830	184.442	104.7	98.7
	Տոկոսավճար	0.516	11.433	2.075	402.1	18.1
	Ստացում	1.564	15.989	0.599	38.3	3.7
	Մարում	0.000	2.074	4.499	0.0	216.9
1.2.3.2	Բազմակողմանի վարկային ծրագրեր					
	Պարտք	523.592	605.986	619.763	118.4	102.3
	Տոկոսավճար	1.551	5.608	1.650	106.4	29.4
	Ստացում	22.833	72.429	8.094	35.4	11.2
	Մարում	6.279	19.083	0.244	3.9	1.3

ՀՀ արտաքին պետական պարտքի կառուցվածքի շարժը

(ընդամենը արտաքին պարտքի նկատմամբ, %)

		31.03.2002թ. դրությամբ	30.12.2002թ. դրությամբ	31.03.2003թ. դրությամբ
1.	Արտաքին պետական պարտք, ընդամենը			
	Պարտք	100	100	100
	Տոկոսավճար	0.3	2.0	0.4
	Ստացում	2.7	11.3	0.8
	Մարում	1.2	4.7	1.0
1.1.	ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ արտաքին երաշխիքներ			
	Պարտք	2.9	1.9	1.8
	Տոկոսավճար	0.0	0.2	0.0
	Ստացում	0.0	0.0	0.0
	Մարում	0.1	0.8	0.1
1.2.	Արտաքին պարտք (առանց արտաքին երաշխիքների)			
	Պարտք	97.1	98.1	98.2
	Տոկոսավճար	0.3	1.8	0.4
	Ստացում	2.7	11.3	0.8
	Մարում	1.1	3.9	0.9
1.2.1.	ՀՀ ԿԲ պարտք			
	Պարտք	18.3	19.0	18.6
	Տոկոսավճար	0.0	0.1	0.0
	Ստացում	0.0	2.6	0.0
	Մարում	0.4	1.8	0.4
1.2.2.	Հատուկ ծրագրեր			
	Պարտք	2.3	1.8	1.7
	Տոկոսավճար	0.0	0.0	0.0
	Ստացում	0.0	0.1	0.0
	Մարում	0.0	0.0	0.0
1.2.3.	ՀՀ կառավարության պարտք (առանց հատուկ ծրագրերի)			
	Պարտք	76.5	77.3	77.9
	Տոկոսավճար	0.3	1.7	0.4
	Ստացում	2.7	8.6	0.8
	Մարում	0.7	2.1	0.5

2. ՀԱՐԿԱԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

		31.03.2002թ. դրությամբ	30.12.2002թ. դրությամբ	31.03.2003թ. դրությամբ
1.2.3.1	Երկկողմանի վարկային ծրագրեր			
	Պարտք	19.3	18.2	17.9
	Տոկոսավճար	0.1	1.1	0.2
	Ստացում	0.2	1.5	0.1
	Մարում	0.0	0.2	0.5
1.2.3.2	Բազմակողմանի վարկային ծրագրեր			
	Պարտք	57.2	59.1	60.0
	Տոկոսավճար	0.2	0.6	0.2
	Ստացում	2.5	7.1	0.7
	Մարում	0.7	1.9	0.0